

Baz artışı yanıltıcı üretim güçleniyor

Mart ayında **sanayi** üretiminde ve sektör cirolarında yıllık düzeyde hızlı artışlar oldu. Yıllık artış baz etkisi kaynaklı oldu. Ancak bu yanıltmanın çünkü baz etkisinin söz konusu olmadığı aylık veriler de yukarı yönlü. Diğer yandan sektör temsilcilerinin kapanma sürecinde yeni talepleri var

RECEP ERÇİN

TÜRKİYE ekonomisi 2021'in ilk üç ayını piyasalar tarafında sancılı geçişe de üretim cephesinde işler iyi gitti. İhracat pazarlarımızdaki gelişmeler lehimize oluncu **sanayi** üretimi aylardan beri güçlü seyrini korumayı başardı. Dünn TÜİK tarafından açıklanan Mart 2021 **sanayi** üretim verisinde görülen yüzde 16.6'lık artış dikkat çekti. Evet yıllık veride geçen yıl mart ayında salgın etkisiyle görülen yüzde 1.6'lık daralmanın baz etkisi vardı ancak geçen yıl **sanayi** üretiminde asıl dramatik düşüşler nisan ve mayıs aylarında olmuştu. Bu yüzden martta daha ilımlı bir yıllık artış beklenebilirdi. Baz etkili yıllık üretim artışı nispi bir hareket gibi görülmesin çünkü aylık seyre baktığımızda da mart ayında şubat ayına göre **sanayideki** üretim artışı yüzde 0.7 oldu. Şubatta aylık artış yüzde 0.2'ye kadar gerilemişti. Buna göre martta işler yeniden hareketlenmeye başladı. Ancak nisanda yıllık üretim artışında yine güçlü bir ivme kaydetsek de aylık düzeyde kapanma etkisiyle düşüş bekleniyor.

İNŞAATTA SIKINTI YAŞANIYOR

Mart ayı verisinin kesinleşmesiyle yılın ilk çeyreğine ilişkin **sanayi** üretim artışları da kesinleşti. Takvim etkisinden arındırılmış **sanayi** üretimi 2021 yılı birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 12.3 arttı. Bir önceki çeyreğe göre mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış **sanayi** üretimi ise yüzde 2.6 arttı. **Sanayi** üretim verisinin yanında yine dün açıklanan sektörel ciro endekslerine baktığımızda yıllık düzeyde yüzde 49.9'luk ciddi bir artış söz konusu. Oysa geçen yıl mart ayında cirolarda yüzde 6.4'lik artış vardı. Yani burada düşüş kaynaklı bir baz etkisi var demek pek gerçekçi değil. Mart ayındaki aylık orana baktığımızda da cirolarda şubat ayına kıyasla yüzde 5.3'lük artış var. Bu oran

şubatta yüzde 1.4'tü. Martta yine **sanayi** üretiminde olduğu gibi genel cirolarda da artış var. Genel ciro endeksi **sanayi**, inşaat, ticaret ve hizmet sektörlerini kapsıyor. Mart ayında en güçlü yıllık artışın yüzde 53.5 ile **sanayide** olduğunu görüyoruz. Aylık bazda ise **sanayi** cirolarındaki artış yüzde 5.7 oldu. Aylık düzeyde en yüksek artış yüzde 7.2 ile hizmetlerde gözlemlendi. Mart ayında yıllık bazda da hizmetlerde yüzde 39.9'luk artış var. Söz konusu ayda salgın tedbirlerinin gevşetilmesinin etkisi diyebiliriz. Nihayetinde faturasını nisandaki kapanma ile ödüyoruz. Martta aylık bazda ciroda azalış yaşayan tek sektör yüzde 4.2 ile inşaat.

BÜYÜME BEKLENTİLERİ AŞACAK

Mart ayında talep tarafının da oldukça güçlü seyrettiği görülüyor. Perakende satış hacmi söz konusu ayda yıllık düzeyde yüzde 19.2 arttı. Geçen yıl mart ayındaki artış sadece yüzde 0.7ydi. Martta aylık artış ise yüzde 5.1 olarak ölçüldü. Şubatta bu oran yüzde 3.6'dı. Aralıkta ise küçülme vardı. Buna göre son üç ayda perakende satışlardaki artış aylık düzeyde ivme kazandı. Açıklanan bu son veriler yılın ilk çeyreğinde ekonomik büyüme ilişkin öngörülerin netleşmesini sağladı. Perakende tarafında ciro artışı da yıllık yüzde 38.9, aylık yüzde 5.7 oldu. BBVA Veri Araştırma Başkanı, ekonomist Alvaro Ortiz, Twitter hesabından yayınladığı grafikte ilk çeyrekte yıllık yüzde 6.5'lik büyüme hesapladıklarını ifade etti. Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan ilk çeyrekte yüzde 5-6 bandında büyüme belediklerini geçen hafta açıklamıştı.

Yukarıda da ifade ettik **sanayide** ve bilhassa imalatteki artış ihracat sırtlıyor. ISO İmalat İhracat İklim Endeksinde baktığımızda mart ve nisanda güçlü bir seyrir var. Martta 54.7 olan endeks değeri nisanda 56'ya çıktı. Zaten nisan ayındaki yüksek tutan da bunun bir yansımasıydı.

Sanayicinin sorunları ağırlaşıyor

OSTİM Organize **Sanayi** Bölgesi **Sanayici** İşadamları ve Yöneticileri Derneği (ORSİAD) Yönetim Kurulu adına bir açıklama yapan Başkan Levent Çamur, **sanayi** sektöründe salgın nedeniyle bir yılı aşkın süredir devam eden sıkıntıların üretimden ihracata kadar her alana yansıdığını söyledi. Başkan Çamur, "Salgınla mücadelede tedbir alınırken **sanayicinin** hammadde temininde yaşadığı sorunlara, lojistik, navlun ve konteyner konusunda karşılaştığı engellere neşter vuracak, beklentilerine karşılık verecek adımlar da bekliyoruz" dedi. **Sanayicinin** aylardır devam eden hammadde ve ara mal sorununun, önümüzdeki yaz aylarında ciddi kayıplara yol açmasından endişe ettiklerini söyleyen Başkan Çamur, "İthal hammadde tedarik

edemediğimiz gibi, yerli hammadde fiyatlarındaki yüzde 100'ü aşan artış nedeniyle üretim yapmakta zorluk çekiyoruz. Üretici artık sac, polipropilen, sunta peşinde koşmak, 'nerede tıkanacağız' endişesi yaşamak istemiyor. Üretimde, dolayısıyla ihracatta aksamlara yol açan hammadde ve ara mal sıkıntısı, yaz aylarında çarkların tamamen durmasına dahi neden olabilir. Bizim, yetkililerden hammadde temini ile ilgili en üst perdeden bekliyoruz; yerli firmalara ihracatta sınırlama getirilmesi, fahiş artış yapmalarının önüne geçilmesi, geçici olarak ithal hammadde vergisinin kaldırılması, ithalatta alternatif kaynaklar yaratılmasıdır" diye konuştu. Başkan Çamur, **sanayide** 'mavi yakalı' çalışanların ivedilikle asılan masasını talep etti.

Esnaf ve tüccarın talepleri neler?

Üretim tarafındaki artışların sürmesi bekleniyor. Ancak kapanma döneminde sektörlerin de bir takım talepleri var. Özellikle iç piyasaya çalışan üreticilerin ve esnafın durumu pek iç açıcı değil. Bunun etkisi nisan ayı aylık perakende cirolarında görülecektir. Kocaeli Ticaret Odası'ndan (KOTO) yapılan açıklamada, "SGK ve vergi borçlarının faizsiz olarak ertelenmesi, yapılandırma borçlarının ödenememe durumunda ise hak kaybı yaşanmaması, oda aidatlarının yapılandırma sonrası ödenememe durumunda hak kaybı yaşanmaması, kapanma sürecinde faaliyetlerini sürdüren imalat sektörü ile birlikte pandemi süresi boyunca faaliyetlerine ara vermek zorunda kalan lokanta, kafe ve giyim başta olmak üzere tüm sektörlerin program kapsamına alınması, züccacı sektöründe faaliyet gösteren mikro ve küçük ölçekli işletmelerin/esnafın korunması adına zincir marketlerde satış yasağının pandemi sonrasında da sürdürülmesi, üyelerin pandemi sürecinde kamu ve özel bankalardan kullanmış ol-

duğu kredi ve kredi kartı borçlarının faizsiz bir şekilde ileri bir tarihe ertelenmesi, 17 gün çalışmayan üyelerimizin SGK ödemelerinin işsizlik fonundan karşılanması, pandemi gibi olağan dışı dönemlerde kiracı olan esnaf ve tüccarların kira ödeyememesinin tahliye sebebi olmaktan çıkarılması" istendi. Mobil İletişim Araçları ve Bilgi Teknolojileri Derneği (MOBİSAD) ise, mülk sahiplerini bu dönemde olumsuz etkilenen esnafa destek olmaya davet etti. MOBİSAD Başkanı Mustafa Kemal Turnacı, "Bayilerimiz, Türkiye'nin dört bir yanından yaşlılara alışverişte yardımcı oldu, evinden çıkamayan insanlara ve ihtiyaç sahiplerine her anlamda destek oldu. Mobil iletişimin kesilmemesi için canla başla çalışan sektör mensuplarının bu süreçte kayıplar yaşadığını da gördük. Özellikle ölçek ekonomisinin etkinliğini giderek artırdığı süreçte sektörde istihdam kayıpları da yaşandı. Bu zor günlerde mülk sahiplerine önemli bir görev düşüyor" diye konuştu.

İhracat İklimi Endeksi nisanda 56'ya yükseldi

■ **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, nisanda 56'ya yükselerek üst üste üçüncü ay eşik değeri 50'nin üzerinde gerçekleşti.

İSO Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi'nin Nisan 2021 dönemi sonuçları açıklandı.

Buna göre, endekste eşik değeri olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar ihracat ikliminde iyileşmeye, 50'nin altındaki değerler ise bozulmaya işaret ediyor.

Martta 54,7 olan **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, nisanda 56'ya yükselerek üst üste üçüncü ay eşik değeri 50'nin üzerinde kaydedildi ve ihracat pazarlarının talep koşullarında güçlü bir iyileşmeye işaret etti.

Fotoğraf: AA

Söz konusu iyileşme Şubat 2018'den beri en belirgin düzeyde gerçekleşti. Nisanda ihracat ikliminde gözlenen güçlenme, birçok ana ihracat pazarında ekonomik aktivitedeki belirgin iyileşmeleri yansıttı.

Dünyanın en büyük ekonomisi olan ABD'nin ekonomik aktivitesi nisanda güçlü ve ivme kazanan bir artış gösterirken bu aynı zamanda küresel çap-

ta en yüksek büyüme hızı olarak dikkati çekti. Türk imalat sektörü ihracatındaki payı yüzde 6 olan ABD, takip edilen pazarlar arasında yüzde 10 payı olan Almanya ve yüzde 7 paya sahip Birleşik Krallık'ın ardından geliyor. Avrupa'da da talep koşulları iyileşme gösterirken bu durum büyük ölçüde imalat sektörünün güçlü performansından kaynaklandı.

ISO Türkiye İhracat İklimi Endeksi yükseldi

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, nisan'da 56'ya yükselerek üst üste üçüncü ay eşik değeri 50'nin üzerinde gerçekleşti. **ISO Türkiye** İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi'nin Nisan 2021 dönemi sonuçları açıklandı. Buna göre, endekste eşik değeri olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar ihracat ikliminde iyileşmeye, 50'nin altındaki değerler ise bozulmaya işaret ediyor. Martta 54,7 olan **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, nisan'da 56'ya yükselerek üst üste üçüncü ay eşik değeri 50'nin üzerinde kaydedildi ve ihracat pazarlarının talep koşullarında güçlü bir iyileşmeye işaret etti. Söz konusu iyileşme Şubat 2018'den beri en belirgin düzeyde gerçekleşti. Nisan'da ihracat ikliminde gözlenen güçlenme, birçok ana ihracat pazarında ekonomik aktivitedeki belirgin iyileşmeleri yansıttı.

Dünyanın en büyük ekonomisi olan ABD'nin ekonomik aktivitesi nisan'da güçlü ve ivme kazanan bir artış gösterirken bu aynı zamanda küresel çapta en yüksek büyüme hızı olarak dikkati çekti. Türk imalat sektörü ihracatındaki payı yüzde 6 olan ABD, takip edilen pazarlar arasında yüzde 10 payı olan Almanya ve yüzde 7 paya sahip Birleşik Krallık'ın ardından geliyor. Avrupa'da da talep koşulları iyileşme gösterirken bu durum büyük ölçüde imalat sektörünün güçlü performansından kaynaklandı. Genel ekonomik aktivite Almanya'da belirgin bir büyüme sergilerken, Birleşik Krallık'ta toparlanma hızı kazandı ve üretim Ekim 2013 döneminden beri en yüksek oranda arttı. İtalya ve Fransa'da ekonomik aktivite ılımlı artış kaydetti. AA

İSO Türkiye İhracat İklimi endeksi, nisanda 56'ya yükseldi

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, nisanda 56'ya yükselerek üst üste üçüncü ay eşik değeri 50'nin üzerinde kaydedildi ve ihracat pazarlarının talep koşullarında güçlü bir iyileşmeye işaret etti. İyileşme, Şubat 2018'den beri en belirgin düzeyde gerçekleşirken, Nisanda ihracat ikliminde gözlenen güçlenme birçok ana ihracat pazarında ekonomik aktivitedeki belirgin iyileşmeleri yansıttı. Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi**'nin Nisan 2021 dönemi sonuçları açıklandı. Endekste eşik değeri olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar ihracat ikliminde iyileşmeye, 50'nin altındaki değerler ise bozulmaya işaret ediyor.

ABD'nin ekonomik aktivitesi ivme kazanan bir artış gösterirken, bu aynı zamanda küresel çapta en yüksek büyüme hızı oldu. Türk imalat sektörü ihracatından yüzde 10 ile en yüksek payı

alan Almanya'da genel ekonomik aktivite belirgin bir büyüme sergilerken, Birleşik Krallık'ta toparlanma hız kazandı ve üretim Ekim 2013 döneminden beri en yüksek oranda arttı. İtalya ve Fransa'da ekonomik aktivite ılımlı artış kaydetti. İspanya'da da büyüme iki yılı aşkın bir dönemin en yüksek hızında oldu.

Martha 54,7 olan **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, nisanda 56'ya yükselerek üst üste üçüncü ay eşik değeri 50'nin

üzerinde kaydedildi ve ihracat pazarlarının talep koşullarında güçlü bir iyileşmeye işaret etti. Söz konusu iyileşme Şubat 2018'den beri en belirgin düzeyde gerçekleşti. Nisanda ihracat ikliminde gözlenen güçlenme, birçok ana ihracat pazarında ekonomik aktivitedeki belirgin iyileşmeleri yansıttı.

Dünyanın en büyük ekonomisi olan ABD'nin ekonomik aktivitesi nisanda güçlü ve ivme kazanan bir artış gösterirken bu aynı zamanda küresel çapta en yüksek büyüme hızı olarak dikkat

çektii. Türk imalat sektörü ihracatındaki payı yüzde 6 olan ABD, takip edilen pazarlar arasında yüzde 10 payı olan Almanya ve yüzde 7'yi paya sahip Birleşik Krallık'ın ardından geliyor.

Avrupa'da da talep koşulları iyileşme gösterirken bu durum büyük ölçüde imalat sektörünün güçlü performansından kaynaklandı. Genel ekonomik aktivite Almanya'da belirgin bir büyüme sergilerken, Birleşik Krallık'ta toparlanma hız kazandı ve üretim Ekim 2013 döneminden beri en yüksek oranda arttı. İtalya ve Fransa'da ekonomik aktivite ılımlı artış kaydetti. Fransa'nın üretimi son sekiz ayda ilk kez artış gösterdi. İspanya'da büyüme iki yılı aşkın bir dönemin en yüksek hızında gerçekleşirken Hollanda'da imalat **sanayi** üretimi anket geçmişinin en yüksek oranında arttı. Orta Doğu'ya bakıldığında, Mısır ve Lübnan'daki zayıflık dışında talep eğilimleri genel olarak olumlu seyretti. Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Katar'da faaliyet koşulları güçlü iyileşme sergiledi.